

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. III. Quid in oratione petendum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

facro fonte lustratus; miles fuit, alumnus Martis, inter arma educatus, sed quia Deum timuit, ideo precatioes & jejunia frequentavit, elemosinas largas erogavit, Deum, quem nondum honorat, deprecans semper. Hoc tantopere Deo placuit, ut Angelum miserit, qui virum suavissimè solatus: *Orationes tuas, inquebat, & elemosynas tuas ascenderunt in memoriam in conspectu Dei, Deus, mi Corneli, non potest oblivisci tui; fidissimè monitoris loco est, largiendi & orandi studium.* Ideo jubet accersiri Petrum, qui te tuamque familiam omnem baptismate sacro abluat, & Christo adjungat.

Ibid. v. 4.

Isai. c. 40. v. 16. Prov. c. 3. v. 3.

En primum paratissimum semper orantis, Deumque semper deprecantis. Illius oblivisci non potest amantissimus Deus: *Ecce, inquit, in manibus meis descripsite. Tu corde tuo, tuamque memoriam me non excludere. Describe me in tabulis cordis tui.* Ergo non impediamur semper orare. Benedicamus Dominum in omni tempore, semper laus ejus in ore nostro, quoniam oportet semper orare & non deficere.

§. III.

Sed multa hic objicias: Quid opus tam crebram, imò tam assiduam orationem? Deus omnia novit: Et num divina liberalitas orationes nostras expectat? Deinde centies, inquis, rogavi Deum; quid impetro? cessabo igitur, cum videam, nolle Deum precibus meis annuere. Eadem, mi Christiane, tibi sapienter inculcanda sunt, cum tu eandem etiam querelas sapienter recantes. Hæc Dei dilatio, ut scias, non est invidia, sed curæ; non est ignorantia, sed providentia. Fidem tuam & constantiam tuam exerceri ac spectari vult Deus. Ita Christus mulierem Chananæam vociferantem audire distulavit, imò veluti canem repulit, ut illa contentius rogaret, sibi majus præmium obtineret, aliis exemplum illustrius præberet. Sic Annæ petitio differretur, ut ejus devotio, clarior evulgeretur. Neque verò multiloquium censendum prolixa oratio, aut eorumdem verborum in oratione repetitio. *Anna sevilis multiplicabat preces coram Domino, Franciscus Assisitas noctem integram illud unicum ingeminavit: Deus meus, & omnia. Idem in Ecclesiâ more modòque veteri consuevit fieri. Productioribus colloquiis familiaritas cum Deo contrahenda est. Idem Moses in medio caliginis diebus septem detinebatur, inde in montem ad colloquium quadraginta dierum cum Deo ineundum evocatus est.*

Dilatio Dei in donis est cura & providentia.

1. Reg. c. 1. v. 12. Chryf. ho. 1. Assidua sonabat eade, nec desistit iisdem verbis iteratis multis temporis ab eodem. Ioan. c. 4. v. 13. & seqq.

Ibid. v. 15.

Melius est Deum semper orare, quam relictus omnibus abundare.

Dixerat Christus ad fontem considens mulieri Samaritani: *Qui biberit ex aqua quam ego dabo ei, non sitiet in æternum, sed aqua, quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ viventis in vitam æternam.* Femina ejus aquæ avidissima: *Domine, inquit, da mihi hanc aquam, ut non sitiam, neque veniam huc haurire.* Quid ais, mulier? vis divinum beneficium ad superbiam & fastum, valetudinem ad oblectationem, divitias & gratiam ad Dei contumeliam derivare? Renuit Christus hanc aquam à se oblatam concedere; neque injuriâ. Non placuerunt verba illa: *Et non sitiam, neque veniam huc haurire.* Vult Deus quotidie rogari; supplices, non superbos amat, fatuam patientiam, semel pro semper, non admittit Deus. Sic enim dona ejus, vilescerent, ita tandem, quod donum est, velut debitum exigeretur.

Melius est igitur sitire, & ad hauriendum huc venire. Melius est, ad Deum assiduis precibus accedere, quam rebus omnibus abundare, ac suoque nutu vivere. A catello, quem domi ad oblectationem alis, id dicitur, hic cum famelicus est, velut ad obsequium accurrat, blandus adest, & mulcet, petitque cibum eo, quo potest, sermone. Si ei frustillum nimis minutum objicias, mox redit, & subinde in pedes sese erigit: iterum buccellam projecit, iterum hiat, & oculis in dominum

intentis adstat, dum plura recipiat: *sin illi os grande aut multum pulpæ des, nec revocatus quidem redit, sed ad roscendum & glutendum attentissimus abit.* *disi aliquando canem, inquit Seneca, missa à domino frustra panis aut carnis aperto ore captantem? quidquid exceptit, protinus integrum devorat, & semper ad spem futuri biat.* Hoc nostrum est ingenium. Hinc petentibus rogata vel non conceduntur vel minutatim, ut animum, oculos, spem omnem intendamus in Deum. Cum non elurimus, aut sitimus, ad pietatis & gratiæ fontem non recurremus.

Seneca, epist. 72. sine.

Dicit fortasse quispiam, inquit Chrysostomus, si habeo justitiam, quid opus est oratione? Huic sanctissimus Pater in psal. 137. respondens: *Oratio, inquit, non est parvum vinculum dilectionis in Deum, quæ cum eo nos colloqui affuecit, & ad sapientiam studium deducit. Homines quidem nobis superiores allocuturi, & habitum, & incessum, & amicum, & omnia componimus. Ad Deum autem accedentes biamus, fricamus, nos huc & illic versamus, negligentes ac fœcides sumus, humi genibus flexis per forum oberamus. Quid igitur miri, si non faciat Deus, quod volumus, cum nos non faciamus, quod jubemur. Nihilominus oratio, tamen nihil impetret, nos atque conjungit Deo, qui sua etiam promissa vult nostris precibus honorari. Bernardi hoc asserentis verba sunt: *Nemo orat, nisi quod credit & sperat. Vult autem à se requiri Deus, etiam quod pollicetur. Et ideo forte multa, quæ dare distulit, prius pollicetur, ut ex promissione devotio excitetur: sicque quod gratis daturus erat, devota oratio promeretur. Sic pius Dominus, qui omnes homines vult salvos fieri, merita nobis extorquet à nobis: & dum non prævenit tribuendo, quod retribuatur gratis, agit, ne gratis tribuat.**

Bernardus, super psal. 137. sine. in foribus mibi pag. 3090.

CAPUT III.

Quid in oratione petendum.

Maximus Tyrius è veteri Apologo narrat, Regem Phœgia Midam auri cupidissimum, aliquamdiu fontem è vino fluere jussisse. Ad hunc situndus venit Sacyrus, qui promisside tam suavi liberalius sitim suam propitiâs, jam vino gravis facillimè se capi passus est. Rex huic captivo suo blandiens petiit ab eo, quod sibi charissimum acceptum, & Deo non difficile factu foret. Petiit ergo, ut quidquid in omni regno suo nasceretur è terra, probatissimum aurum esset. Non difficulter votis annuit temulentus Deus. Cumque jam omnis terræ partus, omne pomorum, olerum, frumentorum genus succrevisset, purum purum aurum fuit, sed ingens oborta famas stultissimum votum publicè damnavit. Midas suam suorumque infelicissimam felicitatem deplorans, fatuæ petitionis seipsum accusavit, jamque non unum, sed Deos Deaque omnes impensissimè rogavit, restituerent regno suo fructuosam paupertatem; hostibus darent tam infelicem opulentiam. Dii senatu coacto deliberarunt, quid ad Midæ libellum supplicem respondendum. Consensu demum decretum est: Habeat ut nactus, & sciat, Deos non in omnem horam mutabiles esse; votis suis fratur.

Tyrius de Phœgia, super psal. 137. sine. ORATIONE.

Hic Tyrius: Placet Apologus, inquit, & latens sub eo veritas. Quanti suum sibi exitium accersunt grandibus votis? Ut consequantur, petunt; damnant, cum consecuti sunt. Multi violenter impetrant, quod cupiunt, & id donum interpretantur. Errant fatui: supplicium est, non donum, sed quod suis ipsi tam improbis & importunis precibus extorserunt. Plurima sunt ejusmodi bona, quæ non nisi iratus Deus potest concedere. Pars orationis præcipua est, scire quid petas. Hic ergo docebimus: Quid in oratione petendum.

§. I.

It nonnunquam, ut quis comparanda vesti tabernam adeas, & pannum petas: Hic sedulus panni negotiator officinam excutens, violædum, pralinum, venetum, multicolorem pannum profert, ut delectus sit emptori. Sed enim emptor coloris negligens: Bonum, inquit, & durabilem volo pannum, sive atri, sive cinerei, sive alterius coloris sit; pannum exhibe, qui ætatem ferat. Non aliter, agebat Socrates, orandum est: bonum aliquid & utile petendum. Quidnam tunc illud, scit ille melius, qui dat, quam qui rogat. Nos sæpissime petimus, quod longè salubrius, non impertraremus. Facultates petis & opes? hæc multa millia hominum præcipitarunt Orco. Honores petis? scis ipse plurimos tantò gravius cecidisse, quantò altius ascenderunt. Conjugium petis amplè ac nobile? Multis consultus fuisset ignobilem, deformem, inopem sed honestam duxisse virginem. Petis valguinem? quot millia damnati gregis cælo fuissent recepta, si annis aliquot ægrotassent. Ergo cælestium arbitrio te totum permitte: quia qui tribuere bona ex facili solent, etiam eligere aptissima possunt. Hoc idololatrias vel ratio docet. Hinc eruditus ille, sed nebulosus Sartyricus, fatua & sæpe improba hominum vota sic irridet:

In oratione bonum aliquid & utile petendum.

Submissè voce petis, quæ clarè non auderes. Persuisi sat, & insidio.

Hæc stultissimè hominum vota sunt: si hoc aut illo mortuo pinguem hereditatem obtineam; si pecuniam inveniam!

Rom. 1. 8. 2. 16.

Sen. l. 2. de B. ef. c. 14.

A sunt impense ac submissè, nonnunquam etiam miserabiliter rogantibus, perseverabimus non dare. Sunt qui dicant: Scio hoc illi non profuturum. Sed quid faciam? rogat, resistere precibus ejus non possum. Ipse viderit. De se, nò de mè queretur. Cum multis Deus sic agit. Israël's populus, in solitudine importunis precibus carnes postulavit: valde displicuit Deo hæc postulari, sed tamen annuit iratus magis quam propitius. Idem populus ævo Indicum Hebræorum, regem petiit. Quæ id Deo displicuit, sed tamen concessit, non ut beneficium, sed ut supplicium. Sciebat hoc illis non profuturum. Duo Zebedæi filii per matrem quam subornarant, affectionem in regno Christi petierunt; responsum est: Nescitis quid petatis. Petiit Paulus stimulum carnis a se auferri; responsum est: Sufficit tibi gratia mea. Quid ergo petendum?

Deus sæpe importunis precibus postulat, sed tamen annuit iratus magis quam propitius. Idem populus ævo Indicum Hebræorum, regem petiit. Quæ id Deo displicuit, sed tamen concessit, non ut beneficium, sed ut supplicium. Sciebat hoc illis non profuturum. Duo Zebedæi filii per matrem quam subornarant, affectionem in regno Christi petierunt; responsum est: Nescitis quid petatis. Petiit Paulus stimulum carnis a se auferri; responsum est: Sufficit tibi gratia mea. Quid ergo petendum?

II.

B Compendio res tradenda. Vnicum est, quod honestissimè ac jure petitur à Deo, Gloria aut Gratia. Vtrumque petit qui alterutrum. Explico. Gloriam petere dicendus est, qui petit aliquid æternum. In specimen has preces ponimas: O mi Deus, hoc solum deprecor, æternitate tota inter diabolos & hostes tuos te maledicere. Cetera da, & aufer quod vis, eade, seca, &c. prout vis, habebis obsequentem. Aut hoc modo: O Domine, ego quidem musicorum imperitissimus sum, & cum tuis illis in celo musicis heu neutiquam conferendus, sed ex gratiâ in Angelorum societatem me recipere, ut æternam te laudem. Qui sic orant, gloriam petunt, sed modestè ac submissè, quod utique Deo plurimum placet. Neque displicet beatitudinem simplicissimè sic petere: Domine, in celum me admitte. Hæc tales preces æternitatis donum, gloriam cælestem ambiunt.

Deo à Deo petitur Gloria, & Gratia. Quis dicatur Gloria petere?

Quis Gratiam?

Gratiam verò Primam, ut eam Theologi vocant, petimus, cum læsæ conscientie veniam rogamus; aut certè gratiæ augmentum poscimus, cum in gratiâ quidem sumus, sed eam augeri cupimus. Qui gratiam sic ambit, simul etiam gloriam appetit, nam passu pari hæc eunt. Cum enim augetur gratia, simul etiam gloria, quæ futuro seponitur, augmentum sumit.

Porrò Gratiam censetur petere, quicumque spirituale quippiam, qui virtutes, qui cælestem sapientiam, qui vitiorum victoriam petit. Seculariter crebrius petenda sunt: Venia peccatorum. Non peccandi propositum, Spiritus orationis & precum, Humilitatis, & Charitatis incrementum. Id denique, quod Deus scit nomini maximè necessarium. Ita gratiam postulam.

Quæ crebrius petenda.

Quocirca hæc duo absolute bona sine ambagibus, sine præfatione multa, sine conditione peti possunt. Gratiam au Gloriam petere honestissimum ac laudatissimè. Orationis Dominicæ petitiones inspicite, Gloriam aut Gratiam, ejuque augmentum omnes spectant. Quarta solum petitiõ, quæ panem postulat, periturum aliquid videtur poscere. Sed & hæc, attendimus, verè spirituale est, nam aut panem petimus supersubstantialem (ut Græcus contextus est) seu divinum & æternum, aut certè quotidianum, seu solam vitæ alimoniam, quam Salomon modestissimè petens: Tribus, inquit, tantum victui meo necessaria: si & nos pariter solè petamus victum, spirituale aliquid petiile censetur. Quod eruditè Ildorus Pelusiotæ confirmans: Nil, inquit, præter panem requirere, spiritualis proculdubio ac præclarè & philosophicè mentis fuerit. Qui q uotidianum duntaxat panem mendicat, his quasi verbis Deum compellat: Amantissime Pater, quia mihi orandum & laborandum, & verò etiam luctandum est, ut calum inter violentos rapiam, ideo vitæ necessaria, victum ac vestitum peto, non superflua, non rerum abundantiam; non panem selectissimæ farinæ, non vestem magis pretii, aut rari artificii posco: modò pascat

Gratiam, & Gloriam petere honestissimè & laudatissimè. Quarta solum petitiõ, quæ panem postulat, periturum aliquid videtur poscere. Sed & hæc, attendimus, verè spirituale est, nam aut panem petimus supersubstantialem (ut Græcus contextus est) seu divinum & æternum, aut certè quotidianum, seu solam vitæ alimoniam, quam Salomon modestissimè petens: Tribus, inquit, tantum victui meo necessaria: si & nos pariter solè petamus victum, spirituale aliquid petiile censetur. Quod eruditè Ildorus Pelusiotæ confirmans: Nil, inquit, præter panem requirere, spiritualis proculdubio ac præclarè & philosophicè mentis fuerit. Qui q uotidianum duntaxat panem mendicat, his quasi verbis Deum compellat: Amantissime Pater, quia mihi orandum & laborandum, & verò etiam luctandum est, ut calum inter violentos rapiam, ideo vitæ necessaria, victum ac vestitum peto, non superflua, non rerum abundantiam; non panem selectissimæ farinæ, non vestem magis pretii, aut rari artificii posco: modò pascat

D Insignissimè hic Romanus sapiens philosophatus: Sunt quædam, inquit, nocitura impetrantibus, quæ non dare sed negare beneficium est. Sæpe enim nociva concupiscimus, nec displicere, quàm perniciofa sint, licet, quia judicium interpellat a seclis. Sed cum subsedit cupiditas, cum impetus ille flagrantis animi, qui consilium fugat, cecidit, detestamur perniciosos malorum munerum auctores. Ut frigidam ægræ negamus, & in æmibus ac sibi iratis ferrum: sic ea, quæ nocitura

pascare & tegar; viciū tantū necessaria tribue. Hæc solum expetere, inquit Pelusioti, mentis est spiritualis.

§. III.

Nihil stulti petere debemus nisi honorem Dei non imminuat, & nobis expedit.

Itaque si leges orationis Dominicę sequamur, non formam, non valetudinem, non opulentiam, non corporis vires, non vitam longiorem, non famę celebritatem petemus; hæc enim, ait Christus, gentes inquirunt, & hæc Deus velut auctarium solet adjicere. Num igitur, dices, nil periturum, nil mortale aut fluxum petere licebit? Nihil sanę, nisi sub conditione, certisque legibus & cautę. Si nimirum id, quod petimus, Dei honorem non imminuat, & nobis expedit. Innumera petimus à Deo, cum ad ea singula responderi possit aptissime. Non expedit tibi, quid hoc petitis? non expedit tibi. En Solymon rex David, posito diademate, projectis genibus, exuta purpura, remota regii splendoris dignitate omni, solitarius gemens, sacco clausus, squalidus, fletu madidus, cinere sordidatus vitam parvuli sui tot lamentationum suffragiis petit, & benignissimum Deum tantę precum ambitione pulsę, sed nihil impetrat. Cum tamę, quod fortissimum petentibus adjumentum est, impetratum se, quod se à Deo peteret, credidisset. Ne mirerur: non expedit ei; rem temporis & non æternitatis petiit.

Ita Franciscus Borgias Dux Gandiæ, Deum impensissimę nec sine lacrymis rogarat, ut Leonorę conjugii ægotanti vitam produceret. Sed vocem audivit, quę responderet: Fiat quę vis sed tibi non expedit. Hic Borgias in largissimas lacrymas effusus: Tua, inquit, voluntas fiat, mi Deus, non mea. Quid mihi concedat, nemo te melius novit. Quod si tibi sic placeat, non uxorem tantum, sed & liberos, & me ipsum tolle. En ego me tibi meaque omnia in tuas configo manus, paratissimus facere ac pati quidquid volueris.

Quisquis aliter petit, quod non æternum est, male petit. In petendã re mortali, hæc conditio nunquam non miscenda; si honori divino non obstat, si animę salutem non impedit.

§. IV.

Aug. tom. 8. in psal. 85. mibi pag. 385.

Augustinus consignatissime istud explicans: Quid est, inquit, quod dicit multis locis scriptura? quia invocabunt, & non exaudiam eos. Certe misericors omnibus invocantibus se. Invocant illi, sed non Deum. Invocas, quidquid amas; invocas quidquid in te vocas; invocas, quidquid vis, ut veniat ad te. Porro si Deum propterea invocas, ut veniat ad te pecunia, ut veniat ad te hereditas, ut veniat ad te secularis dignitas, illa invocas, quę vis, ut veniant ad te: sed Deum tibi adiutorem penis cupiditatū, non exauditorum desideriorum. Deus bonus: si der, quod vis. Quid, si male vis? Nōne erit tibi magis non dando misericors? Porro si non dederit, jam nihil tibi Deus est. & dicit: Quantum rogo vi, quęm sæpe rogavi, & sum exauditus. Quid enim petebas? Fortę mortem inimici tui? Quid si & ille petebat in am? Qui te creavit, ipse & illum: homo es, homo est ille. Deus autem iudex est: audit amicos, sed non exaudit amicos. Tristis es, quia non es exauditus contra illum: gaude, quia ille non est exauditus contra te. Ego, inquit, non hoc petebam: non inimici mei petebam mortem, sed vitam petebam filii mei. Quid mali petebam? Nil mali petebas, sicut tu sentiebas. Nam quid si ille raptus est, ne malitia mutaret intellectum illius. Sed peccator, inquit, erat: & ideo volebam illum vivere, ut corrigeretur. Tu volebas eum vivere, ut melior esset. Quid si Deus novarat, si viveret, pejorem futurum? unde ergo non nosti, quid illi prodesset, mori, an vivere? si ergo non nosti, redi ad cor tuum, dimitte Deo consilium suum. Quid ergo, inquit, faciam? quid orem? Quid ores? quod te docuit Dominus, quod te docuit cælestis magister. Invoca Deum tanquã Deum. Illo melius nihil est, ipsum desideria, ipsum concupisce.

Idem to. 10. serm. 60. de tempore, 80.

Quocirca, quod idem Augustinus enucleatę docet,

oremus pro corpore, sed sine ullã comparatione amplius pro animã supplicemus. Quis enim Cæsarem accedens has precas precatur: Auguste Imperator, lacerum mihi palmium est, sex crucigeris ego ad illum sciendum: largire tres festivos. Quid ista, folide, à tanto Principe petis? Pete digniora Cæsare.

Quando igitur Gratia & Gloria honestissimę petuntur ac securissimę, ideo quod rerum fluxarum est, non nisi sub conditione, idque indicando tantum & innuendo rectę petitur. Ita Domini mater in nuptiis Canę, non vinum magnis precibus efflagitavit, sed novorū conjugum tenuitatem exposuit. Ita leprosus, quid gratum esset, indicavit solum, & innuit: Domine, si vis, Luc. 17. potes me mundare. Ita Lazari sorores nō importunę fratris valetudinem exposcunt, sed Christo solum hoc nutiari volunt: Ecce, quem amas, infirmatur. Hoc indicare est, non postulare; quã quidem lege petendum, quid extra Gratia, & Gloriam desideratur. Omnia namque temporalia ita indifferentia sunt, ut tam obesse queant, quam prodesse. Permissum est quidem sic orare: Domine, si vis, facultates auge, valetudinem instaure, vires suffice, nomen & bonam famam concilia, calamitates averte: Si tamen honori tuo nil derogetur, & ita fieri expedit. Nam forsitan hæc magis quã aperta perniciēs, nocerent; hæc forsitan plus prodesse negata quã concessa.

Infans petit panem; dat pater: petit culturū, negat. Atqui opus est cultro, nec enim integrum panem glutietis; frangam, ait pater. Ita nos sæpe cultrum petimus vulneris instrumentum. Quibus Pater: Mei filii, ait, panem non nego, sed nego cultrum vestro bono,

§. V.

Stud Bernardus copiosius declarans: Ad hoc tendit, inquit, ad hoc conare, ut in Domino deleckeris, & dabitur tibi petitiones cordis tui. Sed considera, quid petitiones cordis dixeris, quas approbat iudicium rationis. Nec habes, unde causeris, sed unde magis tanto affectu in gratiarum allione verseris. Quandoquidem tanta super te cura est Deo tuo, ut quoties ignorans queris, quod tibi inutile est, non te audiat super hoc, sed mutet illud utiliori dono. Sic & pater carnalis parvulo querenti panem libenter porrigit: querenti cultellam, quem non necessarium putat, non consentit, sed magis panem ei, quem dederat, frangit, vel per aliquem ministrorum frangi precipit, ut nihil ille habeat periculi, nihil laboris. Addit. Pro necessitatibus animę orandum nobis est, & frequentius, & serventius, id est, pro obtinendã gratiã Dei, antequã virtutibus. Sic & pro vitã aeternã, totã nobis orandum est desiderio, ubi nimirum corporis & animã plena & perfecta sit beatitudo. Sit ergo oratio, quę pro temporalibus est, circa solas necessitates restricta; sit oratio, quę pro virtutibus est animã, ab omni impuritate libera, & circa solum beneplacitum Dei intenta; sit, quę sit pro aeternã vitã, in omni humilitate, praesumentis de solã (ut dignum est) misericordie divinã.

Vult igitur Deus, quę temporalia sunt sub conditione peti, non quod velit nos parcę petere, sed quod illa non digna Deo sunt dona. Gratia & Gloria, hæc munera sunt regia. Neque metuendum ulli, ne Deus nobiscum agat, quemadmodum Antigonus rex egit cum Thyrallo Cynico. Petiit hic sibi drachmam à rege donari. At rex eum repellens: Non petis, ajebat, munus regium. Ergo talentum argenti, seu sexcentos philippeos petiit. Rex illum iterum facessere jubens: Non petis, ajebat, munus Cynicum. Non ita Deus, qui multo & humanior & liberalior in nos est, hinc ei gratissimum, si & plurima petamus, & maxima. Optimę dixit Chrysostomus: Quemadmodum ad imperatorem nemo pro veste discissã, nec pro decem obolis etreptis aude accedere: ita etiam tu, atque adeo longe amplius, etve, ne ad Deum accedas pro rebus vilibus, conatemptis, & nihili: ut verbi gratiã, si quis in pecuniã sibi utile sit.

ibi fecerit injuriam, aut si quis affecerit te contumelia: sed in iis, in quibus diabolus te injuriâ afficit, supremo maxime auxilio opus est.

Balthasar Alvarez vir magnæ sanctitatis. Deoque conjunctissimus, cum in illa Domini verba: *Petite, & accipietis*, altius animum defigeret, intellexit ex alto, nolle Deum nos esse parcos in petendis ab ipso donis & gratis, talem namque parcitatem demonis esse tentationem. Et cum semel aliquid pro indigente peteret, sibi audit dicit: *Cur tu in petendo parcus es, cum Deus in dando tam liberalis?* Tanquam indicaretur illi, ut etiam pro aliis indigentibus peteret. Alio etiam tempore cum felicem negotii successum peteret, audit hæc verba: *Ego te tanquam Rex adjuro.*

Nemo igitur petendo modicus sit: immortalia præcipue petamus & summa. Quoniam, ut Ambrosius loquitur, non bonum tantum, sed & opulentum Dominum habemus.

CAPVT. IV.

Quibus modis per orationem trahamur ad Deum.

Non vitio vertamus, si quis querat: Cur obsecro, toties, & subinde prolixius cum Deo loquendum? cur tam attentè, tam seriò, tam sollicitè, tantâ animi præparatione, intentione tantâ cur orandum? Deus siquidem ab æterno cuncta nobis defutura, omniâque nobis aduersatura prævidit. A Christo id discimus monente: *Scit pater vester, quia his omnibus indigetis.*

Deinde aliquem rogare non est aliud, quam cum precibus velle flectere. Atqui Deus immutabilis, inflexibilis est. Sic Regum facti loquuntur: *Porro triumphator in Israël non parceret, nec penitentiam flectetur.* Præterea multo majoris est liberalitatis ultro dare non petiti, quam morosis auribus longas preces transmittere, atque tum demum exorabilem dominum se præbere. Ex vero Cordubensis Philosophus dixit: *Nuda res carius constat, quam qua precibus empta est.* Atqui Deus liberalissimus, imò ipsa est liberalitas.

Cur igitur toties, tamdiu, contentione tantâ orandum? quæstio non absurda, quam & doctissimi posuerunt.

Christus suavissimè pollicitus: *Et ego, inquit, si exaltatus fuero à terrâ, omnia traham ad meipsum.* Quibus autem modis per orationem præcipue trahamur ad Deum nunc exponemus.

§. I.

Triplex est Theologis trahendi genus, Morale, Naturale, Civile. Moraliter trahimur laudando, invitando, rogando, promittendo, comminando, donando. Cum David Saulem fugiens Odollam specum occupasset, conveniunt ad eum omnes qui in angustiâ constituti, & oppressi erant alieno, & amaro animo. Ita quadringentos viros attraxit. Sed quibus tractoris organis promittendo, quia dando non potuit. Sic moraliter trahendo, quod Regum facti testantur, factus est eorum princeps.

Naturaliter verò trahimur diversis modis. Valde trahit similitudo, siquidem par pari facile sociatur; aves concordes unâ volant, corvi cum corvis, columbæ cum columbis; sic congeneres feræ, lupi cum lupis, cervi cum cervis peregrant silvas; sic inter homines similis gaudet simili. In humano corpore, calore plurima trahuntur; caput inflammatum stomachi vapores attrahit, manus aut pes malignè incensus, quidquid mali humoris alibi sparsum est, ad se corripit, sic in ingenti hoc orbis corpore solaris calor expirationes & anhelitus terræ colligit; hinc omne ge-

nus tempestatum. Cum autem natura vacuum & inane plurimum horreat, metu vacui levissima quæque deorsum trahit, sursum gravissima. Idem hic vacui metus vel æneam ollam subinde rumpit cum aqua in eâ congelavit; sic aquæ in fontibus subterraneis in altum educuntur. Quæ porro vi occultâ & mirabili sympathiâ paleas succinum, magnes ferrum, Cæciæ nubes trahit?

Civile verò trahendi genus est, cum quis supplicii formidine, aut aliâ vi legitimâ compellitur ad faciendum officium. Beato Lucâ teste, cum sese omnes, qui ad cenam magnam invitati fuerant, excusassent, dictum est servo: *Compelle intrare.* Sic Absalon, cum Ioabum semel iterumque vocasset, at ille venire recusasset, denique Ioabi segetes incendi jussit, ita eum ad se pertraxit. His omnibus modis benignissimus Deus nos prius ad orationem, tum demum ad se trahit. Sed ante objectionibus respondeamus, quæ hunc triplicem trahendi modum disertius explicemus.

Ad orationem, inquis, sæpiuscule me trahi sentio, sed avocant negotia; non vacat.

Itaque inter postremissimas cûras habendum mentis cum Deo colloquium? Negotia, ut scias, ab oratione pendent, non hæc ab illis. Influavis est labor, & sæpe inanis ac inutilis, quem oratio non condit.

Objicias iterum: Nonnunquam oblivio preces sepelet; orationes præsertim breviores sæpius iterarem, si earum sæpius meminissim.

Hic ingenuè te rogam Ateris. Quam enim facile meminimus, quod libenter agimus? Nemo oblivisci ejus potest, quod diligit. Rarò & non libenter orare, pæne idem sunt. Sit Deus thesaurus cordis tui, & non solum frequenter, sed assidue orabis.

§. II.

ET primò quidem Deus nos moraliter trahit invitando, benefaciendo, rogando: *Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos.* Ecce prandium meum paravi, tauri mei & altilia occisa, & omnia parata, venite ad nuptias. Ita beatitudinem promittendo, gehennam comminando, singulis horis benefaciendo humanissimè vocat: *Venite ad me omnes, venite, venite.*

Sed & naturaliter nos trahit similitudine admiranda, nam in similitudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo, sermonibus suavissimis nos delinens, ipso in orbem ingressu hæc nobis significavit: *Ignem olim effudit in Sinai montem inter fulgura, tubas & fulmina descendi; nunc autem, ne quisquam confortium meum horreret, en adsum vobis simillimus, vestram in me naturam cernitis; esurio, si lo, ploro perinde ut vos, comedo, bibo, dormio non aliter quam vos, frater vester, simillimus vobis.* Non solum autem similitudine, sed & calore, & vacui timore, & sympathiâ incredibili nos trahit. Tanto amoris æstu flagrabat Dominus Iesus, ut aliqui eum furere putarent. Ita Marcus dilucidè: *Cum inquit, audissent sui, exierunt tenere eum, dicebant enim, quoniam in suorem versus est.* Quantis caloribus ardebat, cum diceret: *Desiderio desideravi, hoc pascha manducare vobiscum, antequam patiar.* Quantis ignibus exæstuabat, cum in cruce jam morti proximus clamaret. *Sitio.* Hanc in eo sitim ardentissimam gentis humanæ salus excitabat. Hic affixus soli cruci, vapores & halitus terræ, frigidissima corda in altum ad se pertraxit. Hic etiam vacui metus ruinam orbis minabatur. Nam sanctissimum Domini corpus jam sanguine & aquâ vacuum, ab ipso etiam animo desertum in trabe pependit, sol expalluit, terra movit & tremuit, mortis carcer referavit, & patuit, captivi non pauci evolarunt. Orbis videbatur ruiturus.

Hispanus Soc. Iesu Sacerdos. In vita Balth. Alvarez. Ludovic. de Pöre. c. 15. §. 2.

Luc. c. 14. v. 23. 1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Reg. c. 17. v. 29.

Sene. l. 2. de Benefic. c. 1. §. 2.

1. Jo. c. 12. v. 32.

Triplex trahendi genus: & quid morale genus trahendi. 1. Re. c. 22. vers. 2.

Quid naturale.

Tom. II.

Quid civile.

Luc. c. 14. v. 23.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.

1. Re. c. 14. vers. 30.